

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 1960, sp. zn. 11 Co 79/60

Číslo: 56/1960

Právní věta:

K výkladu pojmu osoby odkázané výživou na usmrceného podle § 356 obč. zák.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 10.05.1960

Spisová značka: 11 Co 79/60

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy: 141/1950 Sb. § 356

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se domáhaly na žalovaných Československém státním filmu a jeho zaměstnanci O. K. náhrady škody, jim způsobené tím, že byl usmrcen manžel žalobkyně a otec nezl. dcery J. H., a to autem, které řídil žalovaný O. K. a jehož vlastníkem a provozovatelem byl první žalovaný. Žalobkyně tvrdily, že byly, i jsou na manžela (otce) odkázány výživou, a dožadovaly se přiznání náhrady ve formě důchodu a ve výši rozdílu mezi částkami, jimiž se podílely na celkovém příjmu rodiny a mezi vdovským, pokud se týče sirotčím důchodem, který dostávají.

Lidový soud civilní v Praze vyhověl žalobě obou žalobkyň v celém rozsahu.

Městský soud v Praze rozsudek soudu první stolice změnil tak, že žalobu manželky usmrceného zamítl a že žalovaný Československý státní film uznal povinným zaplatit nezl. dceři usmrceného toliko částku 1500 Kčs a dále měsíční důchod 250 Kčs počínaje 1. lednem 1960; co do zbytku žalobu nezl. dcery usmrceného zamítl. Žalobu proti žalovanému zaměstnanci zamítl.

Odůvodnění:

V případě, že z poškození někoho vzešla smrt, ukládá zákon v § 356 obč. zák. škůdci, aby nahradil osobám, odkázaným svou výživou na usmrceného, to, co jim ušlo.

Pokud jde o nezletilou dceru usmrceného, je její nárok z hlediska citovaného ustanovení co do důvodu nepochybný, neboť vzhledem k tomu, že jde o školačku teprve 12 let starou, která nemá vlastních prostředků k úhradě svých osobních potřeb a která byla vychovávána v domácnosti svého

otce, jde jasně o osobu, odkázanou svou výživou na usmrčeného otce.

Pro určení této povinnosti je rozhodné, co smrtí otcovou jí ušlo a uchází, tedy částka, odpovídající hodnotě toho, čeho se jí od otce z titulu výživného dostávalo, zmenšená o výši poskytovaného sirotčího důchodu v částce 261 Kčs měsíčně. Poněvadž jest prakticky nezjistitelná výše hodnoty toho, co z titulu svých osobních potřeb nezl. žalobkyně od otce dostávala, jest nutno řídit se při určení hodnoty této částky těmi hledisky, která by byla rozhodná, kdyby rozsah vyživovací povinnosti otce k nezl. žalobkyni byl určován soudně. Při nesporné výši čistého měsíčního výdělku zemřelého 1843,94 Kčs, a uváží-li se, že podíl matky byl vyvažován z největší části její osobní péčí o dítě (§ 39 odst. 1 věta druhá zák. o právu rod.), odpovídala by potřebám nezletilé žalobkyně i možnostem otce částka cca 500 Kčs měsíčně. Jestliže potřeby nezletilé žalobkyně, vyjádřené touto částkou, jsou částečně kryty sirotčím důchodem ve výši 261 Kčs, jest přiměřený požadavek náhrady v částce 250 Kčs měsíčního důchodu. Proto jen v této výši soud nezletilé žalobkyni náhradu přiznal, a to i za minulou dobu (za šest měsíců) v celkové výši 1500 Kčs, kdežto jinak žalobu zamítl.

Pokud se týče žalující manželky usmrčeného, tu žalovaný Československý státní film uznal sice její žalobní nárok co do základu, při tom však namítl, že požadavek placení měsíčního důchodu jest neopodstatněný, poněvadž žalobkyně nebyla odkázána výživou na zemřelého manžela a že vzhledem k vdovskému důchodu ve výši 730 Kčs netrpí újmu na výživě.

Soud první stolice přiznal i této žalobkyni požadovaný důchod v celé výši, vycházející z toho, že utrpěla důsledkem ztráty manžela poruchu na svém zdraví do té míry, že nebyla a dosud není schopna svého bývalého zaměstnání, takže nutno na ni hledět jako na osobu, jež byla odkázána svou výživou na usmrčeného manžela. Poukázal dále na to, že žalobkyně nemůže být výdělečně činná ani z toho důvodu, že vzhledem k bydlišti a školní povinnosti potřebuje nezletilá nepřerušovanou péči své matky. Proto považuje soud první stolice nárok této žalobkyně důvodným, i když u ní nenastala ze škodné události přímá škoda.

S tímto právním posouzením nelze souhlasit.

Především třeba uvést, že rozeznávání přímé a nepřímé škody nemá pro posouzení důvodnosti žalobního nároku žádného významu. Ve skutečnosti totiž nejde o nic jiného, nežli o to, zda tu je či není příčinná souvislost mezi škodnou událostí a nastalou škodou, jinými slovy, že tam, kde jde jen o škodu tzv. nepřímou, tato souvislost není a není tedy dána ani odpovědnost za škodu (srov. Luby: Prevencia a zodpovednosť v občianskom práve, díl. I. str. 282).

V souzeném případě však ani není potřeba zkoumat, zda tu je příčinná souvislost mezi smrtí manžela žalobkyně a jí tvrzenou škodou, poněvadž v případě škody, způsobené smrtí někoho, váže zákon povinnost k náhradě na další zvláštní podmínky, jak byly již shora uvedeny. Ty však podle názoru soudu u manželky usmrčeného splněny nejsou, a to ani pokud jde o otázku odkázanosti výživou na usmrčeného, ani pokud jde o vznik skutečné škody.

Jestliže zákon omezuje okruh osob, oprávněných požadovat v tomto případě náhradu škody na osoby, odkázané svou výživou na usmrčeného, tu nelze pojem těchto odkázaných osob vykládat tak, že jimi jsou i osoby, u nichž stav odkázanosti nastal teprve smrtí osoby škůdcem usmrčené. Takový výklad je vyloučen již z podstaty věci, neboť je pojmově vyloučeno, aby někdo byl odkázán výživou na osobu, která nežije. Kdyby byl zákon chtěl takto odpovědnost škůdce stanovit, byl by to musel vyjádřit. Z použitého znění však je zřejmo, že myslil jen na případy, které jsou pravidlem, to jest případy, kdy byla usmrcena osoba, na níž jiné osoby byly odkázány výživou.

Leč nárok žalobkyně neobstojí ani z toho důvodu, že nelze tvrdit, že by jí bylo smrtí jejího manžela něco ušlo na její výživě. Její vdovský důchod obnáší 730 Kčs měsíčně. Jestliže zemřelý její manžel

vydělával 1843 Kčs měsíčně a plnil vyživovací povinnost k nezletilému dítěti, měrou, jak z ní soud vychází při určení odškodňovací renty tomuto dítěti, to je v hodnotě cca 500 Kčs, pak v žádném případě nezbyvala na úhradu osobních potřeb manželky zemřelého po uspokojení vlastních potřeb větší částka, nežli v jaké je jí vyplácen vdovský důchod.

Je proto nárok žalobkyně na náhradu škody neoprávněný a byla proto její žaloba změnou napadeného rozsudku zamítnuta.

Pokud jde o druhého žalovaného, nutno vyjít z toho, že jde o škodu způsobenou jím z nedbalosti jako zaměstnancem při výkonu zaměstnání porušením závazků z pracovního poměru, jejíž podmínky a rozsah nutno posoudit podle zák. č. 71/1958 Sb. Zaměstnanec tu odpovídá jen podle tohoto zákona, jde-li o nedbalé jednání, tj. odpovídá svému podniku. Zavinění zaměstnance, který z nedbalosti způsobil při výkonu zaměstnání porušením povinností z pracovního poměru škodu cizímu podniku nebo třetí osobě, se považuje totiž za zavinění podniku, jak bylo již uvedeno v rozhodnutí č. 46/60 Sbírky rozhodnutí čs. soudů. Třetí osoba může pak uplatnit nárok proti podniku, který podle § 3 ods. 2 věta druhá zák. č. 71/1958 Sb. je povinen požadovat náhradu škody, která podnik postihuje, na zaměstnanci, který ji zavinil.